

втрачання людиною свого пануючого статусу у світі. Технології змінюють підходи і розподіл ролей на планеті Земля.

ЛІТЕРАТУРА:

1. «Про утворення робочої групи щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України». Постанова Кабміну від 17.07.2019., № 650. Інтернет-ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/650-2019-%D0%BF#Text>

2. Когут Н.Д. Організаційно-правова роль державних та інших реєстрів в забезпеченні безпеки суспільного ладу та прав людини. // Інформація і право, 2016, № 2(17), с.43-50. Інтернет ресурс: <http://ippi.org.ua/kogut-nd-organizatsiino-pravova-rol-derzhavnikh-ta-inshikh-re%D1%94striv-v-zabezpechenni-bezpeki-suspilno>. Дата відвідування 11.06.2020.

Кирилюк Алла Володимирівна,
*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права інтелектуальної
власності та корпоративного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВОВА ВРАЗЛИВІСТЬ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В МЕРЕЖІ

В останні кілька років глобальна мережа Інтернет надає своїм користувачам все більше і більше можливостей. Поява «кіберпростору» кардинально змінює сформований уклад життя людей, в силу якого воно стає незамінним атрибутом повсякденності, дозволяє отримати не тільки необхідну інформацію, а також заробляти, проводити дозвілля, замовляти товари та послуги. У подібних реаліях людині необов'язково безпосередньо контактувати з людьми, що надають відповідні товари, роботи, послуги, оскільки вона може здійснювати всі вищезазначені операції дистанційно.

Крім зручностей і швидкості доступу до необхідних сервісів, Інтернет також породжує серйозні проблеми, не тільки для економіки України, а й для всьогосвіту. Найбільш актуальною з них прийнято вважати цифрове піратство, яке представляє собою незаконну практику споживачів скачування об'єктів авторського права в цифровій формі. Разом з тим, цифрове піратство проявляється в незаконному розповсюдженні, копіюванні захищених об'єктів, без отримання дозволу правовласниками і виплати останнім відповідної грошової компенсації [1, с. 15]. Зазначені протидії правних дії приносять мільярди збитків компаніям, що займаються цифровою дистрибуцією. Однак у зв'язку з тим, що неможливо відстежити абсолютно кожне скачування того чи іншого контенту, ці цифри (що збитки компаній)

можуть бути як завищені, так і занижені. В силу невизначеності в рішенні проблеми, це піднімає ще більший інтерес до її розгляду.

Піратство захищених авторськими правами об'єктів з'явилося задовго до Інтернету. Присвоєння авторства, нелегальні копії товарів і інші порушення закону здійснювалися з їх фізичними носіями, які з появою Інтернету і розвитком цифрової індустрії стали поступатися своїм наступникам. Розглядаючи дану проблему, необхідно відзначити якомога більше факторів які впливають на неї безпосередньо, так і є причиною даного впливу, що, в кінцевому рахунку, може стати «важелем впливу» на ситуацію, що склалася.

Недосконалість законодавчої бази в області авторського права є важливою причиною. За своєю суттю авторське право представляє собою механізм захисту, який наділяє автора виключним правом, в силу якого твір охороняється законом. Але в даний час практика склалася таким чином, що твори, які публікуються без згоди правовласника авторських прав, видаляються та блокуються лише за заявою останнього, що об'єктивно не може представляти собою всеосяжний захист прав. Не можна заперечувати той факт, що держава протидіє цифровому піратству, блокуючи різні ресурси, що використовують протоколи Peer-2-Peer (P2P), більш відомі як «торренти», через які користувачі отримують доступ до піратського контенту за допомогою ключів-ідентифікаторів. Але подібна боротьба не приносить необхідного результату, оскільки навіть після блокування створюються «дзеркала» торрент-трекерів, ідентичні заблокованому ресурсу, в світлі чого подібна боротьба виглядає марною [2, с. 64-67].

Разом з тим, одним їх найважливіших чинником є поведінка споживачів, які користуються піратським контентом. Детермінізм подібної поведінки може проявлятися в різних причинах, але в першу чергу слід розглянути психологічний аспект. Варто відзначити закономірність, в силу якої особи користуються цифровим піратством, відмовляються приймати наслідки і відповідальність, навіть незважаючи на те, що вони вчиняють протиправні дії. Авторами подібних досліджень складаються гіпотези, в яких згадується концепція нейтралізації, розроблена Сайксом та Майзом. Полягає вона в тому, що люди виправдовують свої дії, раціоналізують їх, посилаються на хибні мотиви [1, с. 16-17]. Причиною тому може бути відсутність прямого контакту з правовласником, в силу чого значно знижується ступінь провини у правопорушника, не усвідомлюється шкода, що заподіюється суспільству в цілому. Разом з тим, користуючись піратською продукцією, користувачі дуже

часто діють анонімно, що також створює для них бар'єр недоторканності [3, с. 8].

Крім психологічного аспекту, причиною участі в цифровому піратстві є ціни на цифрову продукцію. Користувачі або не можуть дозволити собі придбати товар за зазначену плату, або вважають ціни завищеними, в силу чого використовують піратський контент.

У сукупності з зазначеними причинами, участь в цифровому піратстві стає буденною справою для громадян, що формує в їхній свідомості нейтральне, а то і позитивне ставлення до подібної діяльності. Для вирішення ситуації, що склалася необхідно вирішувати дану проблему на різних рівнях, починаючи з державного, і закінчуючи осмисленням кожного користувача мережі, наскільки правильно він діє з точки зору закону і моралі.

По-перше, неможливо врегулювати протиправну діяльність в правовій державі без прийняття необхідних нормативно-правових документів. Звичайно, законодавство передбачає відповідальність за порушення авторських прав, але повсякденне порушення авторських прав в мережі Інтернет можна назвати «сліпотою авторського права», оскільки наявність механізму захисту в більшості випадків безсило. Найголовнішою проблемою режиму інтелектуальної власності в мережі є те, що правовласник може навіть не уявляти, що його права були порушені, а твори використовуються з комерційною метою без дозволу останнього [4, с. 109-116]. Тому, з точки зору законодавства можна запропонувати два шляхи вирішення:

Узаконити режим інтелектуальної власності в мережі стосовно низки об'єктів, завдяки якому користувачі зможуть вільно завантажувати і користуватися об'єктами авторського права в мережі за умови відсутності комерційної мети (прикладом може служити закон «Про авторське право» в Нідерландах);

Створення служби з охорони авторських прав в мережі Інтернет, яка у співпраці з компаніями, що надають послуги провайдера, могла б отримувати інформацію про користувачів, що користуються піратськими ресурсами. Найчастіше, торрент-клієнт зв'язується з торрент-трекерами за HyperText Transfer Protocol (HTTP), в силу чого провайдер може відстежити докладну статистику і конкретні торрент-файли, тобто підтвердити зв'язок між користувачем і цифровим піратством, що виражається в делінквентній поведінці останнього. Безсумнівно, при використанні анонімного мережевого з'єднання подібна діяльність стане не потрібною, але в більшості випадків може принести необхідний ефект захисту. Подібний метод є дуже складним і

потребує ретельного опрацювання, оскільки може створити правові колізії, порушити конституційні права і т.д.

По-друге, істотну користь для зміцнення режиму охорони об'єктів авторського права в мережі може принести введення інноваційних технологій з охорони інформації, зокрема – блокчейн. Він представляє собою метод зберігання інформації, що складаються з блоків – «block», пов'язаних між собою ланцюжками – «chain», тобто це вибудований з блоків ланцюжок, що складається з зафіксованих транзакцій. В основі цього методу лежить «розподіленість», де учасники транзакцій фіксують свої дії, потім яких ділиться на якісь блоки, об'єднані відрізком часу. Згодом, кожен з блоків верифікується, і при успішному проходженні отримує тимчасовий штамп і закривається. Для чого все це робиться? В першу чергу, це дозволяє створити прозорість всіх юридично значущих дій, що проводяться через блокчейн, оскільки база даних на його основі отримує незалежність від управління і повністю контролює інформацію, що вводиться, розподіляючи її по блокам і корелюючи транзакції. Разом з тим, це також дозволить заощадити значну кількість коштів, оскільки інформація настільки буде «самостійна» і «чиста», що в силу її самостійності не буде потрібно проводити ряд операцій з документообігом (нотаріальні, адміністративні, та ін. послуги). Основна ідея, яка може реалізуватися завдяки блокчейну – це прозорість відносин, яка може вивести охорону інтелектуальної власності в мережі на новий рівень, зміцнити ринок цифрової продукції. Звичайно, подібна технологія є відносно новою і не до кінця вивчена. Але блокчейн дійсно може стати революційною стадією прогресу, повністю змінивши існуючу систему охорони інформації в мережі Інтернет.

По-третє, це підвищення рівня правової культури і правової свідомості у громадян. Крім держави, істотну допомогу в переосмисленні проблеми, що склалася з охорони авторських прав можуть надати учасники медіа простору, PR-агенції, YouTube. Без підтримки з боку медіа та Інтернету подібні ініціативи з боку держави можуть не увінчатися успіхом, що підкреслює кореляцію між виділеними способами з вирішення проблеми. У зв'язку з розглянутою проблемою вбачається за необхідне змінити ставлення користувачів до цифрового піратства. Особливу увагу необхідно приділити особливостям культури та менталітету країни. Тут необхідно проводити загальну роботу як державі, так і рекламним компаніям, що спеціалізуються на цифровому продукті, стимулювати користувачів купувати ліцензійний продукт в силу вигідних пропозицій, вводити системи заохочення, наприклад, такі як кешбек, за використання ліцензійного продукту. На прикладі компанії

Apple можна відзначити, що ними застосовується прийом відносно підписки на Apple Music, в рамках якої студентам надається підписка вдвічі дешевше, що стимулює останніх купувати та сприймати в заохоченні творчої діяльності. А також важливо відмітити, що виховання правосвідомості має відбуватися поступово, оскільки будь-які необережні дії як з боку держави, так з боку маркетологів можуть бути сприйняті користувачами як спроба обмеження їх прав, навіть не дивлячись на те, що останні порушують авторські права.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Mateja Kos Koklic, Monika Kukar-Kinney, Irena Vida. Three-Level Mechanism of Consumer Digital Piracy: Development and Cross-Cultural Validation // Journal of Business Ethics. 2016, 134(1):15-27.
2. Ленковская Р.Р., Шиловская А.Л. Особенности защиты авторских прав в сети интернет // Социально-политические науки. 2017. № 5. С. 64-67.
3. Santiago Yubero, Elisa Larranaga, Beatriz Villora, Raul Navarro. Negative Peer on Piracy Behavior: A Cross-Sectional Study of the Associations between Cyberbullying Involvement and Digital Piracy // International journal of environmental research and public health. 2017, 14(10):1-12.
4. Ленковская Р.Р., Изотова И.Н. Гражданско-правовые способы защиты информации / Актуальные проблемы российского законодательства. Сборник статей. Москва, 2010. С. 109-116.

Костова Наталія Іванівна,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Оскільки технології електронної комерції постійно розвиваються, досвід клієнтів стає все більш важливим для конверсії продажів. Деякі роздрібні торговці зараз планують створити та підтримувати цінність клієнтів, забезпечуючи складні цифрові враження, які швидше доставляють замовлення, поєднують фізичні та цифрові можливості та спрощують процедури замовлення. Дрони, дроїди, захисні окуляри реалізованої реальності та розумні холодильники – одні з найбільш помітних новинок на горизонті, які, як очікується, перетворять галузь електронної комерції. Зростаюча популярність та доступність доставки безпілотників, як очікується, буде однією з найбільш інноваційних технологій в роздрібній галузі протягом наступного десятиліття. Хоча норми (в основному щодо управління повітряним простором) ще мають бути встановлені в деяких частинах світу і, отже, затримують широке використання безпілотників, нова система доставки